

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 115.

6. Października 1820.

Wiadomości krajowe.

Zo Lwowa. — Najiaśniejszy Pan raczył Swoimi Komissarzami na Seym tegoroczny w Królestwach Galicyi i Lodomeryi mianować, pierwszym: JW. Teofila Hrabiego Zafuskiego C. K. rzeczywistego Radcę tajnego, W. Ruchmistrza Koronnego i wielu orderów Kawalera; drugim: JW. Jana Kawalera Batowskiego Wice-Strażnika sreber Koronnych. Przewodniczenie tegorocznemu Seymowi raczył Najiaśniejszy Pan poruczyć naytascawiey JW. Janowi Kantemu Hrabi ze Stadnik Stadnickiemu, C. K. rzeczywistemu Radcy tajnemu, Szambellanowi Jego C. K. Mości, Wielkiemu Łowczemu Koronnemu i Zastępcy Prezesa w Wydziale Stanowym.

Aby osobom prywatnym, w razie potrzeby, ułatwić sposób dostania monety konwencyney za pieniądz papierowy, Rząd ustanowił, że począwszy od pierwszego Października 1820, także i kassy Cyrkulowe Tarnowska i Stanisławowska, mieniać będą monetę konwencyyną za pieniądz papierowy w wartości 100 za 250 tak, iak dotąd mieniała tylko kassa Lwowska jako filialna banku Narodowego. Co do powszechney podaie się wiadomości.

Z Wiednia d. 21. Wrzesnia. — Względem pobytu Najiaśniejszego Dworu w Peszcie zawiera gazeta wychodząca w Budzie następuie: Najiaśnieysi Cesarstwo Ichmć wraz z innemi wysokiemii Osobami w pożądaniem znajduią się zdrowiu. Najiaśniejsza Cesarzowa Jey Mość pomimo Król. biblioteki Uniwersytetu raczyła w d. 15. oglądać naydokładniey urządzenie zarobkowe debroczyennego związku dam miasta Pesztu w domu tego przeznaczonym, a obeyrzawszy wszystko tak w ogólnosci iak i szczególowo. oświadczyła naytascawiey ku zachęceniu swoje zadowolenie.

Po powrocie z obrótów artylerii w 1819. przypędzili N. Cesarstwo resztę czasu w swoich pokojach. W Sobotę d. 17. rano byli N. Cesarstwo wraz z Najiaśniejszym Dworem na nabożeństwie w kościele Uniwersytetu; poczem Najiaśniejszy Pan zaszczycił bytnością swoją dóm inwalidów. Łaskawý Monarcha i przychylny Oyciec swych wojowników, zabawił także półtrzeci godziny. Wieczorem była wielka uczta na zamku Królewskim w Budzie, na którą miały zaszczyt być zaproszonemi wszystkie osoby wysokiego szlacheckiego Stanu z obu miast. Najiaśniejszy Pan raczył w tém świetnem i wielkiem zgromadzeniu zabawić od godziny 7 do 10. Dnia 18. rano Najiaśnieysi Cesarstwo w towarzystwie Arcy-Xięcia Następcy Franciszka, tudzież Arcy-Xięcia Palatyna, raczyli zwiedzić narodowe Węgierskie Muzeum w Peszcie, zabawili dosyć długi czas w tym bogatym, učenje urządzoneym i stosownie utrzymywanym skarbcu natury i sztuki i wraz ze wszystkimi obecnymi, oświadczyli łaskawie za to urządzenie narodowe swoje zadowolenia. Popołudniu dawał N. Pan od godziny 3 1/2 aż do 7 postłuchanie. Cesarzowicowskie Moście Arcy-Xiężęta: Następca Tronu i Franciszek zaszczyčili obecnością swoje wieczorem teatr w Budzie, przyięci od publiczności z oznakami powszechney radości. Dnia 19. przed południem N. Pani oglądała nową wielką budowę w Peszcie, poczem odwiedziła w Budzie Jey Cesarzowicowską Mość Arcy Xiężnę Maryię i Jey Najiaśniejszą Mathe.

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xięże Ferdynand Następca Tronu przybył do Budy na d. 16. b. m. wpożądaniem zdrowiu. Dnia 15. przedpołudniem przybyli także do Pesztu: Cesarzowicowska Mość Arcy-Xięże Antoni, w nocy zaś z d. 14. na 15. Królewicowska Mość Xięże Cambridge i Królewicowska Mość Karol Xięże Bawarski. Dnia 19. zaczęły się obróty wojskowe zebranego do obozu woyska w obecności N. Pana w okolicy drogi kamienny. Najiaśniejszy Cesarz

Jmć i wszyscy obecni Cesarscy i Królewscy Xiążęta tudzież wielka liczba Jenerałów były temu popisowi obecni, gdzie obroty te tak iak i owe artyleryi zwróciły podziwienie zbnaydujących się mnóstwa widzów. Znaczna liczba iazdy piękney i ćwiczoney, i obroty wojskowe przez nią wykonywane na rozległej równinie i przyiemna pogoda zachwycający sprawiali widok. Następujące pułki iazdy weszły do obozu na d. 18. i 19. Kirassyery: Arcy-Xięcia Franciszka d'Este, Xięcia Albrechta, Następcy Tronu Ferdynanda, Hrabiego Walmoden i Xięcia Lotaryńskiego. Dragony: Arcy-Xięcia, Dziedzicznego Xięcia Toskańskiego. Szwoleżery: Hrabiego Klenau i Hrabiego Nostycz. Huzary: Cesarskie, Landgrafa Hessen-Homburgskiego, Xięcia Lichtensteina, Króla Frederyka Wilhelma i Palatyna; Ułany: Cesarskie i Arcy-Xięcia Karola.

Gazeta Preszburgska Łacińska z d. 8. Września zawiera: Nayaśnieysi Cesarstwo wieżdżając na granicę Węgierską w d. 4. przyięci byli od Nayaśniejszego Xięcia Albrechta w Pahrendorfie, który towarzyszył Im przez Neusidel do Halbthun w Państwie Węgiersko - Altenburgskiem. N. Cesarstwo raczyli tam oglądać stada owiec nayałpszego gatunku, osadę w Kazimirzowie i folwark Farkasbrunn zagospodarowany podług nowego sposobu. Na drodze idący przez wielkie pastwiska do Strass-Sommerein pały się liczne stada owiec, koni i bydła. Niedaleko Strass-Sommerein wielkie urządzenia wodne w Marienau zwróciły szczególniey uwagę N. Cesarstwa, okolicę tę zajmującą 1600 morgów, w różnych kierunkach równiami i ulicami przerziętą, zamienioną z pustych i złych pastwisk w naya piękniejsze łąki, zwiedzili Cesarstwo częścią w powozach, częścią na czułnach z szczególnem zadowoleniem. Liczny lud zebrał się ze wszystkich stron i okazał swą radość z obecności Nayaśniejszych Cesarstwa nieustannemi okrzykami. Po południu o godzinie 3. przybyli N. Cesarstwo do Altenburga - Węgierskiego przejeżdżając około pułku kirassyerów Xięcia Albrechta i milicyi Węgierskiej Altenburgskiej, obeyrzeli tamże naukę ekonomicznej wiejskiej, szkółkę ekonomiczną drzew i roślin, budowlę gospodarzkie i wieś Albertsau, założoną iedynie dla użytku nauki gospodarstwa wiejskiego, poczem przyymowali hołdy obecnych Władz. Po obiedzie przy natłoku uradowanego ludu oglądali resztę urządzeń przemysłu z wielką łaskawością i udziałem, kazali

czynić niektóre obroty pułkowi kirassyerów Xięcia Albrechta pod sprawą tegoż Xięcia, na równinie między Altenburgiem i Wieselburgiem, obeyrzeli będący przy drodze folwark Saxonfeld (Bordacs) a okazawszy z usiłowań przemysłu iak i radości ludu wierznego, naya większe swoje zadowolenie, udali się w dalszą podróż do Babolny przy głośnych błogosławieństwach.

Goniec Tyrolski zawiera list z Cornegliano datowany pod d. 5. Września: Przechod wojska; ciągnącego zewnątrz Państwa do Prowincy Lombardzko Weneckich trwa ciągle. Niemożemy dosyć wychwilić postawy porządku i karności, któremi odznaczają się tak Officerowie iak i żołnierze.

Ces. K. Rząd krajowy w Austrii poniżej Ennsy, wydał pod 23. Września następujący okólnik względem zakazu wywozu broni i różnych części składających też broń:

Stosownie do wyroku powszechney C. K. Kamery Nadworney z d. 18. b. m., osądzono za rzecz potrzebą w teraźniejszych okolicznościach, zawiesić do dalszych rozkazów istniejącą wolność wywozu broni różney i części składające do Królestwa obojey Sycylii, iakoteż do wszystkich miejsc pogranicznych Państw Włoskich, i do portów morza Adryjatyckiego. Oczem każdy do zachowania się wedle tych przepisów zostaje zawiadomiony.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia Brazyliia i Algarbiia.

Dostrzegacz Austriacki z d. 26. Września wyraża o wypadkach Portugalskich co następuje: „Wierni naszemu przyrzeczeniu, udzielamy czytelnikom naszym względem naynowszych wypadków Portugalskich wiadomości, iakieśmy je otrzymali z Londynu przez przybyły tamże okręt pocztowy, który wypłynął z Lyzbony na dnia 19. t. m. Naya pierwey wybuchła rewolucya w Oporto, i iak się zdaie według umówionego spisku po między Władzami cywilnymi i wojskowymi. Ze świtem dnia wystrzał z dział twierdzy, położoney przy uściu rzeki Douro dał hasło, po czem wojsko liniowe i milicyja stanęły pod broń. Officerowie załogi złożyli radę wojskową, która wydała do wojska dwie odezwy wzywające ich do wspierania zamierzoney odmiany. Wojsko okazało swoją gotowość i po godzinie 8. wyruszyło w

porządku boiowym na plac *Prada nova*, gdzie stanęło na przeciwko ratusza. Po przybyciu Gubernuratora, Biskupa i innych Władz, odczytane zostały wspomniane odezwy i uchwalono iędnomyślnie złożyć Rząd tymczasowy, mający zwołać Stany (Cortes), dla ułożenia Konstytucyi. Uchwała ta została podpisana przez obecnych i przysięgą następującą stwierdzona:“

„Przysięgam na Ewanielią, iż postusznym będę Zgromadzeniowi tymczasowemu, złożonemu dla otworzenia najwyższego Rządu tego Królestwa, który rządzić ma w imieniu Najjaśniejszego Króla Jana VI. do póki Stany (Cortes) niebędą zaprowadzone dla ułożenia Konstytucyi Portugalskiej.“

„Przysięgam postuszeństwem tym Stanom (Cortes) i Konstytucyi, którą one uchwały, przy czém utrzymana ma być Religia Rzymsko Katolicka i Dynastia dostojnego domu Braganzów.“

„Przysięgę tę podpisali Członki Rządu tymczasowego ustanowionego dla miasta Oporto i reszty Królestwa: Prezydent: Antonio de Sylva Pinto — Vice - Prezydent: Cambreiras, Pułkownik Artyleryi — Sekretarze: D. Jose Ferrera Borges, D. Jose da Silva Caryalhó, i D. Gomez de Castro — Dziekan Kapituły, Członek Duchowienstwa — Manuel Fernandes Thomas, Członek Magistratu — Cerries i Pedro Leite, Członek Szlachty — Pat. Francisco S. Luis, Członek Uniwersytetu — Francisco Jose de Barros Lima, Członek handlowy — Joao da Cunha Souto Mahon, i Jose Maryia Xavier de Azevedo, Członki prowincyi między Minho i Duero — Jose Joaquim de Moira i Jose Manuel Ribeiro Ferreira e Castro, Członki prowincyi Tras - os - Montes — Jose de Mello Castro e Abrea, i Roque Ribeiro d'Albrantes Castello Bianco, Członki prowincyi Beira.

Officerom Angielskim będącym w służbie Portugalskiej oznajmiono, iż są uwolnieni od służby. Dwóch Officerów Portugalskich wysłano do Ponte de Lima, ażeby toż samo oświadczyć dowódcy także Jenerałowi Blunt. Skoro wiadomość o tych wypadkach doszła do Lizbony, Rejencya tameczna postanowiwszy mocno nieuznawać stanu rzeczy przez gwałt rządzanego i według sił opierać się temu, wydała więc na d. 29. z. m. odezwę podpisaną przez Kardynała Patriarchę, Margrabiego Barra, Hrabiego Peniche, Hrabiego Ferio i D. Antonio Gomez Ribeiro wyrażającą: Udało

się mały liczbie złe myślących osob uwiodłszy Officerów woyska będącego w Oporto, przywieść do haniebnych czynności, złamania przysięgi wykonanej Królowi i chorągwiom i własną powagą ustanowić Rząd, któremu mieli nadadź imię najwyższego Rządu Królestwa; odezwa ta oznajmia razem, że okręt przybyły, przywiozł listy urzędowe i rozkazy Króla z Rio - Janeiro zapowiadające zniżenie podatków ludowi i cła. Przyrzeczono przebaczenie tym, którzy powrócą do postuszeństwa, i. t. d.

Najnowsze wiadomości względem Portugalii umieszczone w gazetach Angielskich sięgają do d. 4. Wrzesnia, pomiędzy innemi zawierają, że Hrabia Amarante stanął na czele 5000 ludzi i oświadczył się przeciwko rewolucyi. Wydana przez niego odezwa uczyniła w Oporto mocne wrażenie, i dała powód, że przedsięwzięto tam działać w sposobie odpornym. — Z Lizbony nie masz wiadomości; atoli sądzą, że miasto oprze się rewolucyi. Mówią, że Anglicy, którzy osadzili i twierdzę St. Julian położoną przy wnyjsia do portu, a będącą kluczem do miasta chcą się w niej utrzymać.

Monitor zaś z d. 13. Wrzesnia zawiera pod artykułem z Madrytu bez żadnych przypisków dosłowną wiadomość o zaszłej rewolucyi w Portugalii. —

Dziennik Paryzki wyraża przy tej sposobności: Rewolucya w Portugalii różni się w tem od rewolucyi Hiszpańskiej i Neapolitańskiej że ją zrzucił lud (?) i resztą prawa dynastyi panującej nie mają być naruszone, rewolucya ta niezaszła iędnak bez krwi rozlewu; w Lizbonie zginęło 2000 ludzi najwięcej Anglików. Opór Anglików w twierdzy S. Julian rozjątrzył wściekłość ludu przeciwko nim i ich spokojnie kupującym ziomkom. — Dziennik rozpraw zacytną swoy artykuł temi słowy: Zaraza rewolucyina rozszerza swoje zniszczenia. Cały kraj przyjął Konstytucyją; tylko Stolica opiera się temu, gdzie wiele krwi przelano. — Konstytucyionista potwierdza to z listów z Bordeaux i w pierwszym Nrze. dodaje: Na chwilę nie pewny był skutek w Lizbonie, Anglicy wzięli się do broni, nakoniec lud oparował twierdzę S. Julian. W następnym Numerze odwołnie tę wiadomość, że jest fałszywą a przynajmniej przesadzoną. Prawda że pułk ieden pod dowództwem Anglika chciał się opierać, lecz wnet został pokonany. Przesztano na tém, że członki fakteryi Angielskiej wsadzono na okręt i odesłano ie do Gibraltaru.

taru. — Gazeta codzienna, która wiadomość tę niepoddadała pod cenzurę została zakazana.

Hiszpania.

Gazeta Francyi z d. 15. Września zawiada, iż iak zapewniano przybiegł nadzwyczajny goniec z Madrytu na d. 14. do Paryża, który mówi, że miał przywieść następujące wiadomości: Jenerał Riego złożony został z urzędu Gubernatora Galicyi, na który był mianowany i wskazany na wygnanie do Oviedo; równie wygnano także ze Stolicy Gubernatora Madrytu, Valasco, iakoteż głównych hersztów klubu Fontana de Oro. Zda się, że Riego podał Stanom (Cortes) przełożenie na dwie dzielące się części; co się dotyczye pierwszey, względem nagród Narodowych, odesłany został do Kommissyi, względem zaś drugiey mówiącey o niewdzięczności Rządu dla niego, po burzliwych rozprawach przystąpiono do dziennego porządku. — Podług wiadomości z Kadyxu z d. 27. Sierpnia pokazały się w Xeres szlady żółtey gorączki.

Królestwo Polskie.

Ponieważ Kommissyie Seymowe łącznie z Radą Stanu trudniły się ciągle od 25. Września poprawą projektu postępowania karnego, przeto posiedzenie Izby Poselskiej odroczone do d. 26. t. m. odprawiło się dopiero d. 28go. — Na posiedzeniu tém, miał naprzód głos JW. Szolowski, Posel, i Członek Kommissyi, w którym oznaymił, że lubo N. Pan dekretem swoim z d. 25. b. m. przedłużył czas dla poprawy i rozbioru obecnego projektu, gdy atoli zasady iego nie są jeszcze ustanowione, rozbiór iego szczegółowy mieysca mieć nie mógł. — JW. Radca Stanu Potocki radził, żeby Izba zawiesiła jeszcze swój wyrok nad obecnym projektem, boby ten był jednostronny dla tego, że Kommissyie wezwane do rozbioru projektu w skutek Dekretu N. Pana z d. 25. b. m. zastanawiały się tylko nad iego zasadami, to zaś wstrzymać nie może dalszego szczegółowego rozbioru. „Nie wymawiajcie się Reprezentanci, dodał, brakiem drogiego czasu, ani tém, że was inne ważniejsze projekta czeka, bo projekt postępowania karnego jest tak ważnym iak inne.“ Kończąc wyraził, że Rada Stapu nie chce wstrzymywać ugruntowanego

może już zdania Reprezentantów. — Po tej przemowie JW. Krysiński, Deputowany, oświadczył, że iako Członek iedney z Kommissy Seymowych, obowiązany jest dodać do głosu JW. Szolowskiego niektóre uwagi i wytłumaczyć postępowanie Kommissyi na zgromadzeniu ogólném Rady Stanu. „Oznaymił Kommissyie (rzekł) przy rozpoczęciu obrad, że natura odmian w układzie obecnego projektu jest tak rozległą, iż wszelkie dyskusyie w tym krótkim czasie na to przeznaczone, nie odpowiedziałyby zamierzonemu celowi. Wypadałoby zgodzić się na główne zasady do ustanowienia nowego projektu, iako to np.: że Sady przysięgłych powinny być zaprowadzone, czego wszyscy prawie Reprezentanci iednomyślnie żądali; ustanowienie to należy zaś do inicjatywy N. Pana, z którego znakomitey mądrości i światła brać może tylko początek, a potem dopiero idzie projekt do dyskusyi.“ Mówca uczynił potem uwagi, że oświadczenie Kommissy na początku uczynione, nie trzeba brać za opór dekrétowi N. Pana, ale za istotną niemożność ustanowienia należytey dyskusyi, z natury rzeczy wypływającą. W końcu powiedział, że z woli Monarchy projekt do Izby wniesionym został, że na mocy prawa czynili nad nim Reprezentanci uwagi, że na mocy prawa Rada Stanu odpowiadała im i tłumaczyła się z swych zasad, że nareszcie na mocy tegoż samego prawa Izba powinna przyjąć lub odrzucić projekt, bo inney nie masz drogi. Nadmieniwszy nareszcie, że projekt raz przyjęty już odmienionym być nie może, prosił JW. Marszałka, aby na mocy prawa i władzy zamknął dalszą dyskusyją i przystąpił do kreskowania. — Lubo kilku Członków Izby podało się do zapisu, widząc atoli Marszałek Seymu rozbiór projektu wyczerpanym, z Urzędu i na mocy art. 137. Stat. Org. wezwał Assessorow do zaięcia mieysca w środku sali i obliczenia kreszek. Po koleynem przez Sekretarza Seymowego zebraniu zdań i onych obrachowaniu, Marszałek Seymu ogłosił projekt za nieprzyjęty większością kreszek 117. przeciwko 3. a rozwiązując posiedzenie oświadczył, że gdy projekt do Statutu Organicznego o Senacie, nie jest jeszcze w Senacie rozebrany, ani też Kommissyie Seymowe nkladu projektu do Kodexu postępowania cywilnego nie skończyły, dla tego nie naznaczając dnia zebrania się Izby, posiedzenie iey do dni następnych odracza.